

6. METSATULEKAHJUD *FOREST FIRES*

6.1 Metsatulekahjud aastatel 2002-2003 *Forest fires in 2002-2003*

2002. aastat võib Eestis metsatulekahjude seisukohalt lugeda väga raskeks aastaks. Metsatulekahjusid oli kokku 356 ja nende üldpindala oli 2081,7 ha (2001. a vaid 91 ja 61,7 ha). Tulekahjude arvult võib 2002. aastat võrrelda 1997. aastaga, mida mäletame Vihterpalu suurpõlengu aastana ja mil fikseeriti samuti palju tulekahjusid (359). Metsatulekahjude kogupindala oli aga 2002. aastal viimase 39 aasta suurim (1963. a 3755 ha). Metsapõlengutega keskkonnale tekitatud kahju suuruseks hinnati 26,7 miljonit krooni, mis on viimase 10 aasta suurim näitaja.

2002. aastal registreeriti metsatulekahjusid juba märtsi algusest kuni oktoobrikuu teise pooleni. Aasta esimene tulekahju registreeriti 1. märtsil Lääne-Virumaal Vinni vallas, kus teadmata põhjusel põles 0,8 ha keskealist metsa. Aasta viimane tulekahju registreeriti 22. oktoobril Hiiumaal Pühalepa vallas, kus metsatõde käiguse alguse saanud tuli hõlmas 0,001 ha metsata metsamaad.

Suurim metsatulekahju toimus 2002. aastal Tartumaal Vara vallas RMK Alatskivi metskonna territooriumil. Põleng sai alguse 3. septembril ja see kustutati 16. septembril. Põles kokku 504 ha, millest keskealine ja valmiv mets moodustas 70 ha ja raba (mittemetsamaa) 434 ha. Suuremad tulekahjud olid veel Harjumaal Kuusalu vallas RMK Aegviidu metskonna territooriumil (287,6 ha) ja Tallinna ja Harjumaal piiril Ilmarise tn läheduses (150 ha). Üle 50 ha tulekahjusid oli 8 ja neid esines 5 maakonnas. 2002. aasta metsatulekahjude keskmine pindala oli 5,9 ha, mis on alates 1964. aastast suuruselt teine tulemus. Perioodi suurim metsatulekahjude keskmine pindala oli 1999. aastal – 8,5 ha.

2003. aastal registreeriti 111 metsatulekahju üldpindalaga oli 206,6 ha. Aasta esimene tulekahju registreeriti 26. märtsil Saaremaal Kihelkonna vallas, kus inimeste hooletusest põles 2 ha keskealist metsa. Aasta viimane metsatulekahju oli 2. novembril Rapla maakonnas Kehtna vallas, kus süütamisest alguse saanud põlengul sai kannatada 0,5 ha RMK Kärü metskonna keskealist metsa. 2003. aasta metsatulekahjude keskmine pindala oli 1,9 ha. 2003. aasta suurim metsatulekahju toimus Põlvamaal Kanepi valla territooriumil erametsas. Tulekahjust teatati häirekeskusele 20. aprillil kell 13.18 ja see kustutati sama päeva õhtuks. Põles kokku 21 ha, millest keskealine mets moodustas 1 ha ja mittemetsamaa 20 ha. 2003. aasta metsatulekahjude keskmine pindala oli 1,9 ha.

6.2 Metsatulekahjud maakonniti aastatel 2002-2003

Forest fires by counties in 2002-2003

2002. ja 2003. aastal registreeriti metsatulekahjusid kõikides maakondades. Eelmistel aastatel jäid mõned maakonnad siiski tulest puutumata. Kõige rohkem metsatulekahjusid oli 2002. aastal Ida-Virumaal (121), järgnesid Harjumaa (45) ning Põlvamaa (33). 2003. aastal oli kõige enam metsatulekahjusid Harjumaal (23), järgnesid Põlvamaa (15) ning Ida-Virumaa (14). Metsatulekahjude jagunemisest maakonniti aastatel 1999–2003 annab ülevaate tabel Kui vaadata metsatulekahjude pindala jagunemist maakonniti, siis 2002. aastal oli tulekahjude pindala kõige suurem Tartumaal (526,8 ha) ja 2003. aastal Põlvamaal (50,8 ha).

6.2.1 Metsatulekahjude arv maakonniti aastatel 1999–2003

Forest fires by counties in 1999–2003

Maakond County	1999	2000	2001	2002	2003
Harjumaa	10	72	14	45	23
Hiiumaa			4	4	2
Ida-Virumaa	37	21	16	121	14
Jõgevamaa	1	1	1	10	2
Järvamaa	2	1	2	20	7
Läänemaa	3	1	1	9	9
Lääne-Virumaa	3	9	8	21	8
Põlvamaa	9	6	14	33	15
Pärnumaa	46	2	1	23	6
Raplamaa	5	7	2	12	9
Saaremaa	5	3	1	4	4
Tartumaa		6	1	23	4
Valgamaa	5	2	8	12	2
Viljandimaa		2		2	3
Võrumaa	4	25	18	17	3
Kokku Total	130	158	91	356	111

Allikas: Keskkonnaministeerium, Päästeamet

Source: Ministry of Environment, Rescue Board

6.2.2 Metsatulekahjude pindala maakonniti 2002. aastal

Forest fires area by counties in 2002

Maakond County	Tulekahju pindala (ha) area (ha)					
	Kokku Total	keskealline valmiv ja küps mets <i>high forest</i>	noorendik <i>young stand</i>	metsa- uuendus <i>coppice</i>	metsata metsa- maa <i>other wooded land</i>	mitte- metsa- maa <i>other land</i>
Harjumaa	594,0	164,1	26,7		9,1	394,1
Hiumaa	48,0	14,0	6,0		0,0	28,0
Ida-Virumaa	498,1	265,0	61,0	63,7	72,0	36,4
Jõgevamaa	6,7	1,2	5,5			
Järvamaa	23,1	15,4	1,5		6,2	
Läänemaa	25,3	15,8	9,0			0,5
Lääne-Virumaa	15,4	12,9	0,9		1,5	0,1
Põlvamaa	136,2	50,1	26,1	2,8	0,0	57,2
Pärnumaa	62,6	4,7	2,0		0,3	55,6
Raplamaa	65,7	48,6	5,0		0,7	11,4
Saaremaa	16,0	3,0	4,0			9,0
Tartumaa	526,8	77,9	2,0	11,3	1,3	434,3
Valgamaa	15,5	10,5	2,4	0,5	2,1	
Viljandimaa	10	5,0	5,0			
Võrumaa	38,3	29,6	6,9	1,1	0,7	
KOKKU Total	2081,7	717,8	164,0	79,4	93,9	1026,6

Allikas: Keskkonnaministeerium, Päästeamet

Source: Ministry of Environment, Rescue Board

6.2.3 Metsatulekahjude pindala maakonniti 2003. aastal

Forest fires area by counties in 2003

Maakond County	Tulekahju pindala (ha) area (ha)					
	Kokku Total	keskealline valmiv ja küps mets <i>high forest</i>	noorendik <i>young stand</i>	metsa- uuendus <i>coppice</i>	metsata metsa- maa <i>other wooded land</i>	mitte- metsa- maa <i>other land</i>
Harjumaa	14,5	8,4	2,0	1,4	2,2	0,5
Hiumaa	0,1	0,0			0,1	
Ida-Virumaa	47,5	6,8	23,4		0,7	16,6
Jõgevamaa	0,1	0,0		0,1		
Järvamaa	10,8	2,5	3,0			5,3
Läänemaa	5,8	3,2	0,4		1,2	1,0
Lääne-Virumaa	20,7	20,1	0,6			
Põlvamaa	50,8	5,6	3,9	0,3	0,8	40,2
Pärnumaa	6,3	1,4		4,9		
Raplamaa	26,5	2,2			20,3	4,0
Saaremaa	9,4	4,4				5,0
Tartumaa	5,5	0,0		1,0		4,5
Valgamaa	0,3	0,3				
Viljandimaa	7,0	1,0			6,0	
Võrumaa	1,3		0,6		0,7	
KOKKU Total	206,6	55,9	33,9	7,7	32,0	77,1

Allikas: Keskkonnaministeerium, Päästeamet

Source: Ministry of Environment, Rescue Board

6.3. Metsatulekahjude põhjused

Forest fire causes

Metsatulekahjude registreerimisel Päästeameti häirekeskustes ja tulekahjuandmete hilisemal täpsustamisel ja analüüsimisel on alates 2002. aastast hakatud rakendama rahvusvaheliselt kasutatavat metsatulekahjude põhjuste jaotust. Et Eestis on varematal aastatel metsatulekahjude registreerimisel talletatud küllaltki detailsed andmed, siis on seetõttu võimalik praegu kasutatava jaotuse järgi võrrelda ka eelnevate aastate metsatulekahjude põhjust. Tabelist 6.3.1 on võimalik saada ülevaade aastatel 1999–2003 toimunud metsatulekahjude tekkepõhjustest. Selgub, et 1–2% metsatulekahjustest saavad alguse looduslikest faktoritest (äike). Kõik ülejäänud metsatulekahjud on tingitud vähemal või rohkemal määral inimtegevusest. Vaadeldud viiel aastal moodustavad metsatulekahjude põhjustest olulise osa metsa küllastajad (puhkajad, marjulised, lapsed jne), kelle arvele läheb ligikaudu 40% metsatulekahjustest. Küllalt palju on ka selliseid inimtegevusest tingitud metsatulekahjusid, kus tulekahju täpset põhjust ei ole suudetud välja selgitada. Kui jälgida aastate lõikes teadmata põhjustel toimunud metsatulekahjude arvu muutumist, siis torkab silma, et kuni 2001. aastani see kasvas. Siis jäid välja selgitamata üle poole ehk 56% metsatulekahjude põhjustest. 2002. aastast on see arvnäitaja hakanud vähenema. Seda ei saa põhjendada muuga, kui et pärast olukorra teadvustamist ning ühisseminari korraldamist on pääste- ja keskkonnaasutused hakanud senisest tõhusamat koostööd tegema.

6.3.1 Metsatulekahjude põhjused aastatel 1999 - 2003

Forest fire causes in 1999 - 2003

Metsatulekahjude põhjused	1999		2000		2001		2002		2003	
	arv number	%	arv number	%	arv number	%	arv number	%	arv number	%
kuritahtlik süütamine <i>arson</i>	49	38	14	9	7	8	25	7	17	15
põllumajanduslikud tööd <i>agricultural operations</i>	1	1	4	3	5	5	14	4	1	1
metsamajanduslikud tööd <i>logging and forest operations</i>			2	1			8	2	4	4
muu tööstuslik tegevus <i>other industrial activities</i>			1	1			1	1		
transport, elektriliinid <i>communications (railways, electricity lines etc.)</i>	8	6	16	10	3	3	8	2	1	1
metsa küllastajad <i>general public (campers, other visitors, children)</i>	49	38	63	40	22	24	136	38	54	49
muu põhjus <i>other</i>	7	5	2	1	2	2	7	2	7	6
looduslikud faktorid <i>natural causes</i>	2	1	3	2	1	1	3	1	1	1
põhjus teadmata <i>unknown causes</i>	14	11	53	34	51	56	154	43	26	23
Kokku Total	130	100	158	100	91	100	356	100	111	100

Allikas: Keskkonnaministeerium, Päästeamet

Source: Ministry of Environment, Rescue Board

6.3.2 Metsatulekahjude põhjused 2002. aastal

Forest fire causes in 2002

Metsatulekahjude põhjused Forest fire causes	Maakond County															Kokku Total	
	Harju	Hiiu	Ida- Viru	Jõgeva	Järva	Lääne	Lääne- Viru	Põlva	Pärnu	Rapla	Saare	Tartu	Valga	Viljandi	Võru		
kuritahtlik süütamine <i>arson</i>	arv number		14			1	1	7			1				1	25	
	<i>pind area (ha)</i>		61,0			3,6	1,5	3,3			7,0				0,8	77,2	
põllumajanduslikud tööd <i>agricultural operations</i>	arv number	1	4	1					1	2		5				14	
	<i>pind area (ha)</i>	0,3	2,4	2,0					0,1	0,61		2,6				8,0	
metsamajanduslikud tööd <i>logging and forest operations</i>	arv number		2	1				1	1		1	1			1	8	
	<i>pind area (ha)</i>		2,0	1,0				1	0,0		0,0	0,3			2,8	7,1	
muu tööstuslik tegevus <i>other industrial activities</i>	arv number		1													1	
	<i>pind area (ha)</i>		40,0													40,0	
transport, elektriliinid <i>communications (rail-ways, electricity lines etc.)</i>	arv number		1			1	1	2	1	1		1				8	
	<i>pind area (ha)</i>		6,0			0,0	0,1	1,0	0,3	10,0		0,5				17,9	
metsa külastajad <i>general public (campers, other visitors, children)</i>	arv number	13	41	7	20	2	6	9	11	1		11	7	2	6	136	
	<i>pind area (ha)</i>	305,0	85,0	4,2	23,1	1,0	0,8	119,7	53,0	0,7		17,9	11,2	10,0	26,8	658,4	
muu põhjus <i>other</i>	arv number	4	2			1										7	
	<i>pind area (ha)</i>	13,4	1,0			5,6										20,0	
looduslikud faktorid <i>natural causes</i>	arv number		2					1								3	
	<i>pind area (ha)</i>		23,5					0,1								23,6	
põhjused teadmata <i>unknown causes</i>	arv number	27	57	2		4	11	14	10	7	3	5	5		9	154	
	<i>pind area (ha)</i>	275,3	324,2	0,5		15,1	11,9	12,2	9,2	54,4	9,0	505,5	4,3		7,9	1229,5	
Kokku	arv number	45	4	121	10	20	9	21	33	23	12	4	23	12	2	17	356
Total	<i>pind area (ha)</i>	594,0	48,0	498,1	6,7	23,1	25,3	15,4	136,2	62,6	65,7	16,0	526,8	15,5	10,0	38,3	2081,7

Allikas: Keskkonnaministeerium, Päästeamet

Source: Ministry of Environment, Rescue Board

6.3.3 Metsatulekahjude põhjused 2002. aastal

Forest fire causes in 2002

Metsatulekahjude põhjused Forest fire causes	Maakond County															Kokku Total	
	Harju	Hiiu	Ida-Viru	Jõgeva	Järva	Lääne	Lääne-Viru	Põlva	Pärnu	Rapla	Saare	Tartu	Valga	Viljandi	Võru		
kuritahtlik süütamine arson	arv number			3				2	7			2			3		17
	pind area (ha)			28,8				0,6	8,8			3,5			4,5		46,2
põllumajanduslikud tööd agricultural operations	arv number												1				1
	pind area (ha)												0,0				0,0
metsamajanduslikud tööd logging and forest operations	arv number									1				2	1		4
	pind area (ha)									1,0				7,0	0,0		8,0
muu tööstuslik tegevus other industrial activities	arv number																
	pind area (ha)																
transport, elektriliinid communications (rail-ways, electricity lines etc.)	arv number					1											1
	pind area (ha)					0,1											0,1
metsa külastajad general public (campers, other visitors, children)	arv number	11	1	9	2	5	4	6	7	3	1	1	1	1	2		54
	pind area (ha)	5,9	0,1	17,2	0,1	10,4	4,0	20,1	42,0	4,4	0,5	2,0	1,0	0,0	1,3		109,0
muu põhjus other	arv number	3								2	2						7
	pind area (ha)	2,6								0,9	8,5						12,0
looduslikud faktorid natural causes	arv number											1					1
	pind area (ha)											1,5					1,5
põhjused teadmata unknown causes	arv number	9	1	2		1	5		1		4	2		1			26
	pind area (ha)	6,0	0,0	1,5		0,3	1,8		0,0		14	5,9		0,3			29,8
Kokku	arv number	23	2	14	2	7	9	8	15	6	9	4	4	2	3	3	111
Total	pind area (ha)	14,5	0,1	47,5	0,1	10,8	5,8	20,7	50,8	6,3	26,5	9,4	5,5	0,3	7,0	1,3	206,6

Allikas: Keskkonnaministeerium, Päästeamet

Source: Ministry of Environment, Rescue Board

6.4 Tulekaitseline järelevalve metsas

Surveillance of forest fire regulations

Metsa- ja muu taimeestikuga kaetud alade tuleohutusnõuded tulenevad Päästeseadusest. Nimetatud nõuete rikkumise eest karistasid Keskkonnainspeksioon ja politsei 2002. aastal 38 ja 2003. aastal 35 inimest, kellele määrati vastavalt 25 415 ja 16 800 krooni ulatuses rahatrahve. Trahviti metsatulekahjude põhjustajaid ja metsale muidu ohtlikke inimesi – suitsetajaid, lõkete tegijaid ning kulu- ja prahipõletajaid. Metsatulekahjudega keskkonnale tekitatud kahju suuruseks hindas Keskkonnainspeksioon 2002. aastal 27,7 miljonit krooni ja 2003. aastal 2,8 miljonit krooni.

6.4.1 Metsa tulekaitse

Fire protection of forests

Aasta Year	Tulekahjude arv <i>Number of forest fires</i>	Karistatud isikute arv <i>Number of persons fined</i>	Trahvisumma (kr) <i>Amount of penalties (EEK)</i>	Keskkonna- kahju (kr) <i>Environmental damage (EEK)</i>
1999	130	6	3250	
2000	158	8	1585	6506000
2001	91	21	9104	563689
2002	356	38	25415	26680060
2003	111	35	16800	2793490

Allikas: Keskkonnaministeerium
Keskkonnainspeksioon

*Source: Ministry of Environment
Estonian Environmental Inspectorate*